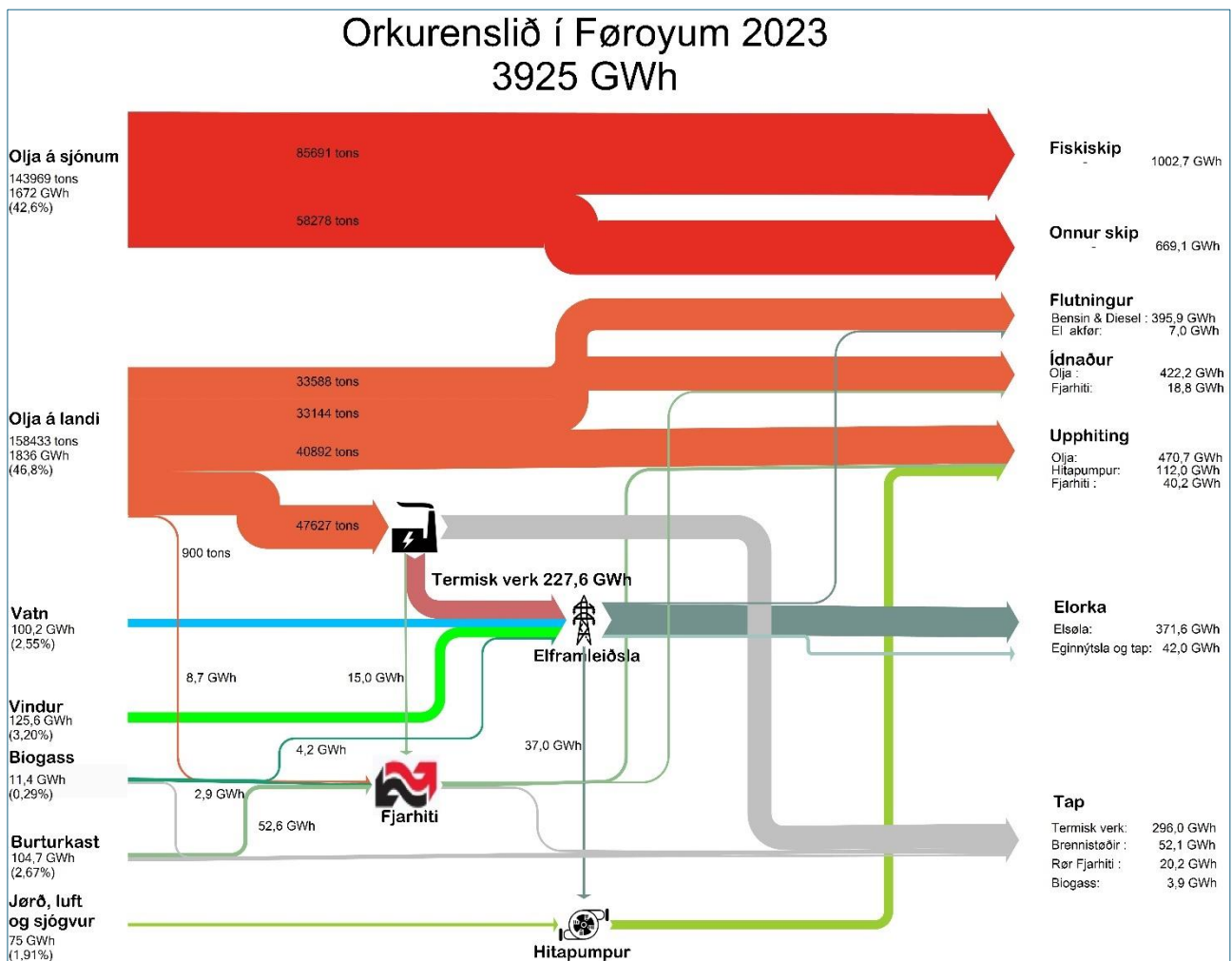

Orkuframleiðsla og orkunýtsla í Føroyum í 2023 - kunning og viðmerkingar

Væntast kann, at oljunýtslan til elframleiðslu og hitaframleiðslu fer at vera minni í 2024 enn í 2023.

Umhvørvisstovan ger hvørt ár upp, hvussu gongdin á orkuøkinum hevur verið árið frammanundan. Hagtøl verða savnað saman frá oljufeløgnum, SEV, brennistøðunum, Fjarhitafelagnum og øðrum aktørum. Tølini verða síðani viðgjørð og sett inn í eina serliga mynd, sum samanfatandi vísir, hvussu orkuviðurskiptini vóru hetta árið.

Mynd 1 niðanfyrir vísir orkurenslid í Føroyum í 2023.

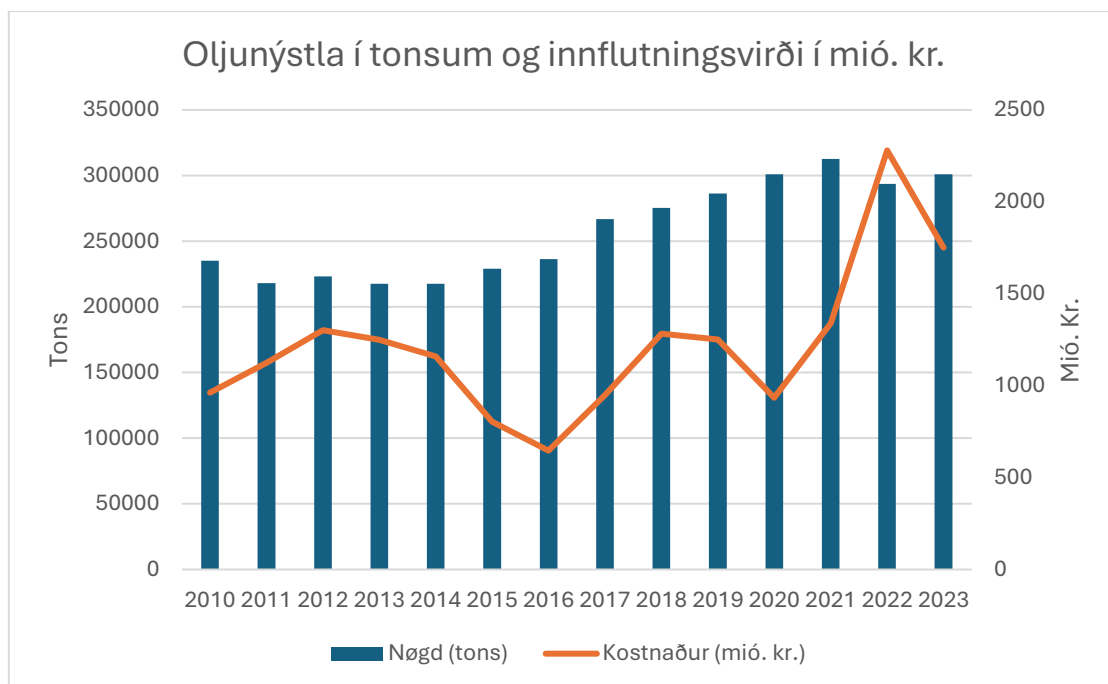

Mynd 1

Orkurenslið er 3925 GWh, sum er samlaða orkunøgðin frá øllum orkukeldum vinstrumegin á myndini. Tað er hendan orkunøgðin, sum er neyðug til alt orkukrevjandi virkseimi í Føroyum, sum sæst høgrumegin á myndini.

Sum sæst, er olja framvegis nógv tann størsta orkukeldan – 89% av øllum.

Í 2023 var samlaða oljunýtlan 302.400 tons. Hetta eru 7.000 tons meir enn í 2022, men 11.000 tons minni enn í 2021, sum var tað árið, tá higartil mesta oljan varð brúkt í Føroyum.

Mynd 2. Kelda: Hagstova Føroya

Útreiðslurnar hjá Føroyum til oljukeyp eru sera stórar - sí mynd 2. Størsta útreiðslan higartil var 2,3 mia. kr. í 2022.

Í talvuni, mynd 3, eru tøl fyri oljunýtlanu seinastu trý árin.

	2021	2022	2023	Broyting í tonsum 2023 í mun til 2022
Flutningur	36100	34843	33588	-1255
Ídnaður	21197	25755	33144	7389
Upphiting	48197	45063	40892	-4171
SEV	54116	43588	47627	4039
Fiskiskip		84752	85691	939
Onnur skip		59449	58278	-1171

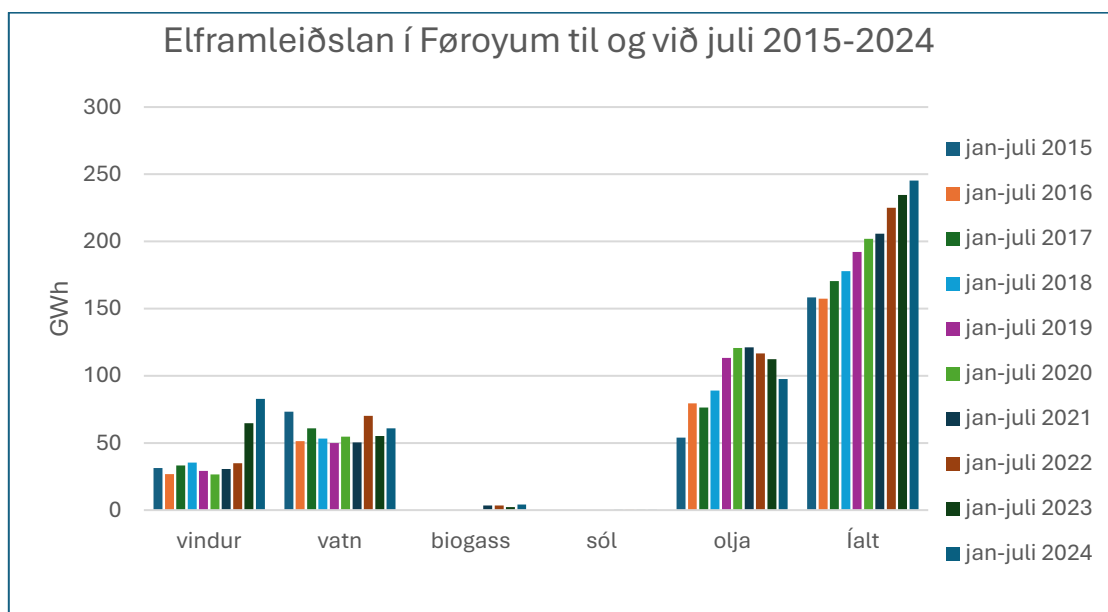
Mynd 3

Tað sæst, at í 2023 brúktu vit 5426 tons minni í ferðsluni á landi og til upphiting í mun til í 2022. Eisini sæst ein minking á hesum økjum frá 2021 til 2022. Lítið er at ivast í, at hendan góða gongdin fer at halda fram, har fleiri skifta til elrikin akfør og til upphiting við hitapumpum av ymsum slagi.

Í tveimum geirum hevur ikki eydnast at minka um oljunýtsluna í 2023. Talan er um ídnaðinum á landi og í elframleiðsluni. Í báðum førum er hetta orsakað av stórum vøkstri í virkseminum í okkara høvuðsvinum, nevnliga alivinnuni og pelagisku vinnuni.

Í 2023 eru allar myllurnar hjá Magn og Effo/Vindrøkt virknar, men samstundis er SEV ikki komið á mál at gagnnýta nýggju battarí- og synkronkompensatorskipanina á Sundi til fulnar. Tí verður lutfalsliga nógv vindorka ikki gagnnýtt - heilir 72 GWh. Harafrat verða umleið 11 GWh av vatnorku ikki gagnnýttir vegna umvælingar av vatnorkuverkum.

Úrslitið er tí, at vøksturin í elnýtlu hetta árið í størri mun má nøktast við olju.

Mynd 4. Kelda: SEV

Mynd 4 vísir elframleiðsluna í Føroyum fyrstu sjevu mánaðirnar í árunum frá 2015 til 2024. Her síggjast ábendingar um, at væntast kann ein væl grønnari framleiðsla í 2024 enn í 2023. Bæði í 2023 og í 2024 er munandi vøkstur í samlaðu elnýtsluni, og eisini munandi vøkstur í framleiðsluni av el úr vindorku. Men í 2024 sæst eisini ein størri minking í oljunýtsluni, og er hetta orsakað av betri rakstri av nýggju útgerðini á Sundi. Harafrat eru tillagingar gjørdar í fjarhitaskipanini í Tórshavn, sum gera, at spillhiti frá brennistøðini og frá Sundsverkinum verður betri gagnnýttur.

Alt í alt kann tí væntast, at oljunýtslan til elframleiðslu og hitaframleiðslu fer at vera minni í 2024 enn í 2023.

Oljunýtslan í ídnaðinum fer framhaldandi at vera stór í 2024.

Nøgdin av avlopselorku frá vindmyllunum fer at vaksa uppafur meira, tá nýggju vindmyllulundirnar í Klivaløkshaga og í Porkeri vera tiknar í nýtslu. Um rætt verður borið at, kann hendan avlopselorkan gagnnýtast í stóran mun í pelagiska ídnaðinum. Hetta fer bæði at minka heilt munandi um oljunýtsluna í ídnaðinum og eisini at økja um inntøkugrundarlagið í elveitingargeiranum.